

Şu yaz sığağında sonu gelmez, üst perdeden tartışmalara konu “edebi kuramlar” konusunda ne kendi kafamı şişirmeye ne de sizin başınızı ağrıtmaya niyetliyim. Olan, olduğı yerde kalsın. Hayat yaratılan suni gündemleri silip süpürüyor, bildiğince akıp gidiyor, içinde olmayan, ona kan can vermektan uzak hiç kimseyi iplemeden... Hafifliğin yıkıntıları kokmuş çöp yığınları gibi burnumuzun dibinde sağa sola savrulurak paçalarımıza yapışsa da... Hafiflik dedim de... Gece fırtına koptu... Yağmur sicim gibi iniyor. Şimşekler, intihar dalışı yapan kamikazeler gibi çapraz vuruyor caddeye, kocaman binaların tepelerini yalayıp geçiyor. Rüzgâr, gurbetten acı haber getiren tren sesleri gibi acı acı uğuldayarak şehri ayağa kaldırdı... Köklerinden kopmuş koca kütükler derebeyi kırbaçı sırtında şaklayan zavallı köleler gibi itirazsız, sürüklenen yöne doğru kör kütük devriliyorlar. Hayatın devinimi gibi izliyorum doğanın devinimini... Bir iki dal birkaç yapraktan ibaret, köklerini toprağa salmış çelimsiz filizler fırtınanın onca hışmına rağmen köklerini terk etmiyorlar. Onları köklerinden sökmeye yeminli fırtınaya karşı filizlerin direnişini, kuğuların dansını izler gibi izliyorum. Onlar fırtınaya karşı, yeşil berrak sulara yüzer gibi dans figürleri çiziyorlar. En uçtaki dal balerin zarifliğinde yapraklarını kökleriyle buluşturuyor, kalkıyor, doğruluyor, hayır doğrulmadan bir başka figürle saçlarını geri atıyor, diğer filizle omuz omuza veriyor, yarım daire çizerek uzağındaki filize uzanıyor... Yeniden... İıhh... Hareketler öylesine çabuk, seri, öylesine girift ki bir figürden sonrasını izleyemiyorum, karıştırıyorum... Net olarak gördüğüm şey bellerini kırmaya, onları köklerinden sökmeye yeminli fırtınaya karşı yüzlerindeki gülümsemenin hiç eksik olmadığıydı... Bu hayranlık abidelerinin dansını izlerken sol omuz başımdan davudi sesi, çocuksu gözleriyle “acıyorsam sana anam avradım olsun, ama aşk olsun sana çocuk aşk olsun” diyen Can Yücelin sesi yankılanıyor caddelerde... Sabahın ilk ışıkları vururken cadde karma karışıktı. Kökleri toprakta olmayan ne varsa her şeyi fırtına akıntıya kapılmış hayvan leşleri gibi sağa sola savurmuş, bazılarının başları kış, bazılarının kışları baş olmuş koca gövdeler kaldırırma yaslanmış, bazılarının feleği şaşmış nereye savrulacağını bilmez durumda ortada kala kalmışlar...

Fırtınanın dehşeti o ay “sanat ve edebiyat” dergilerin konusuydu... Şair-i azamlar, ünlü şairler, burnundan kıl aldırılmaz öykücüler, kaleminden kan damlayan romancılar... Makaleler, şiirler, karikatürler, atışmalar, çekişmeler... İlk kapağını kaldırdığım derginin “çok okunan” yazarının başyazısını iştahla, açgözlüce okumaya başladım. Anlamadım tabi ki... Bu kadar ünlü bu yazar bu ününü anasından getirmedi ya, hak ettiğı bir ündü bu ve ben bu kadar derin edebi bilgiye sahip bir yazarın yazısını bir okuyuşta anlayabilecek yetkinlikte değildim tabii ki... Kitapları yüz bin basılan, yayınevlerinin kitaplarını basmak için sıraya girdiğı yazarımızın bu derinliğine bir kez daha saygı duyup şapka çıkardıktan ve yazıdan öğreneceğim çok şey olduğuna bütün kalbimle inanmış olarak yazıyı saygıda kusur etmeyerek yeniden okumaya başladım. Yavaş yavaş sindire sindire... Bu yazı bana göre fazla derindi ve ben ne dediğini anlamakta cidden zorlanıyordum. Edebi bilgimin yetersizliğini şüphesiz biliyordum da bu kez düştü mü içime bir kurt... Acaba, zeka düzeyimde de bir sorun olmasındı... Hemen aynanın karşısına geçip kaşımı

gözümü oynatarak yüzümün ifadesine baktım, bir gözümü kırıp diğerini kocaman açtım, dilimi çıkarıp başımı öne uzattım. Elimden parmaklarını açarak kulaklarıma koydum... Acı gerçeği fark etmiştim. Benim zekâ sorunu vardı ve koca yazar elbette benim düzeyimdeki birisi için yazmazdı ya... Anladığım tek şey filizlerin fırtınaya karşı kuğu gibi yüzmeleri de neyin nesiydi, fırtınanın gazabını çekmek yerine onu öfkeliendirmeleri bu yıkımın sebebiydi... Buna da şükür de, filizlerin kuğu yüzüşleri benim çok hoşuma gitmişti... Demek ki yanılmışım, demek ki fırtınaya bir “hoş geldin partisi” düzenlenseydi bu yıkımın önüne geçilebilirdi.

Moral bozukluğu içinde derginin o yazısını çevirip bir şiiri sindire sindire okumaya başladım... Her dizesi olay olan bir şair... Adam tükürse şiir oluyor... Allahı var, hiç aşağıdan almamış... Bir acıma duygusu, bir acındırma serenadı ki sormayın gitsin... Bütün “uzlaşma” duygularımı ayağa kaldırdı, neredeyse sırtı beyaz mendil geçirip beyaz saraya uzlaşma dilemeye gideceğim.

Övünmek gibi olmasın ama deve dişi gibi eleştirmenlerin eleştirilerini hiç kaçırmam... O eleştirmen bir yazar, bir şair hakkında bir okka mürekkep tüketsin o yazarın, şairin hayatı kurtuluyor. Adam Firavunu dize getiren Musa kadar kudret sahibi, atmaya görsün esasını kızıl denize, bütün kavmini boğulmaktan kurtarıp öte yakaya geçiriyor. Gerçi birkaç kıcı kırık kalem erbabı bunlar için “al takke ver külah” demişti ama bu kadar şan şöhret sahibi eleştirmenimi yedirir miyim hiç onlara... Şimdi okurun kıs kıs güldüğünü görür gibiyim, “mutlaka bundan da bir şey anlamadın”... Valla, hiç de öyle değil... Hiç olmazsa bir şey anlamadığımı anladım... Bu da az şey değil ki... Derinliklerini anlamadığım yazarların, şairlerin kitaplarını eleştiren birini anlamak kolay mı ki yazarını anlamaktan uzak birisinin eleştirmenini anlamak... Bu yazarlar, şairler, eleştirmenler filizlerin fırtınaya karşı kuğu dansı direnişlerine karşı diş bileyecek kadar eşek değillerdir ya canım, mutlak vardır bir bildikleri...

O makale, bu öykü, bu şiir derken koca günü dergileri okumakla geçirdim. Galiba okur leb demeden leblebiyi anladı ve benim de bu yazılardan zeka seviyem ve ebedi bilgi düzeyimin yok denecek kadar düşük olması sebebiyle pek bir şey anlamadığımı çaktı.

Aldı mı beni kara kara bir düşünce... Yaşım kaç olmuş... Bir zamanların Militan Sanat, Sanat emeği gibi dergileri vardı. Yazıları, şiirleri, makaleleri tam benim yarım aklımla anlayacağım, anladığım, severek okuduğum, bir sonraki sayısını iple çektiğim dergiler vardı... Şimdi onlar yok... Demek ki yazıların düzeyi yükseldiği içini ben anlayamıyorum...

Dergileri kapattım. Jack London’un yarı bıraktığım Martin Eden romanını bitireyim bari dedim, bu benim düzeyime uygun... Okuduğum bölüm gülümsetti beni...

“Martin, yaşamın gerilimini, ateşini, terini ve vahşi isyanlarını hissetmişti. Yazılması gereken şeyler kuşkusuz bunlardı. O, sahipsiz umutların önderlerini, çılgın sevdalıları, gerilim ve baskı altında, dehşet ve dram içinde dövüşen devleri, çabalarının güçlülüğü ile yaşamı çatırdatanları övmek isterdi.

Ama dergilerin kısa öyküleri Bay Butlerin sefil dolar avcılarını ve sıradan küçük erkek ve kadınların sıradan küçük aşk ilişkilerini övmeye istekli görünüyorlardı. Dergi yayıncıları sıradan olduğu için mi böyleydi. Yoksa onlar, yani yazarlar, yayıncılar ve okurlar yaşamdan mı korkuyorlardı”...

Başımı kaldırdığımda Can Yücel o muzip gülümsemesiyle bir kahkaha patlattı... “O senin anlayamadıklarının edebi yok ki edebiyatçı olsun, onlar egemen sınıfların sınıf sanatı içine soktukları makyajlı Truva atları... Senin terbiyen elvermez... Ben onların tümünün edebildiğine sokayım”...

Düş ve gerçek / 7

İdris Köylü tarafından yazıldı
Salı, 01 Ağustos 2017 15:05 -
